

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kpt. Josef Novák:

Organisace rámcových rot.

Kpt. gen. št. František Rossmanith projevil svým článkem ve Vojenských rozhledech č. 6 z r. 1927 přesvědčení o nevhodnosti nynějšího systému jedné normální a dvou rámcových pěších rot v praporu, přesvědčení, které převládá jistě u většiny důstojníků pěchoty. Pochyby o účelnosti tohoto systému se vynořily současně s jeho zavedením a četné stížnosti, vyplývající ze zkušeností během doby získaných, jsou takřka všeobecné, takže nelze pochopiti, že zmíněný článek nevzbudil diskusi, kterou jeho autor předpokládal a která by byla v zájmu zlepšení najisto žádoucí. Souhlasím s vývody kpt. gen. št. Rossmanitha v uvedeném článku, pokud se týkají neúčelnosti nyní zavedeného systému, i s názorem, že se tento systém v praxi neosvědčil, a chci rovněž na základě vlastních zkušeností a pozorování rozebrati některé zřejmé jeho nevýhody.

1. Obtíže při výcviku.

Jedním z hlavních důvodů zavedení systému rámcových rot byla prý snaha o zvýšení početních stavů pěších rot v zájmu výcviku. Které slozce resp. období výcviku bylo tím však odpomoženo? Jedině období výcviku roty. Uvážíme-li však důležitost jednotlivých období výcviku, která jasně vyplývá též z příslušných ustanovení Cvičebního řádu (P-I-1, díl II., část IX., hl. II., čl. 549, 550), musíme přiznati, že období výcviku v rotě není právě nejdůležitější. Zavedením nynějšího systému byla získána právě jen možnost výcviku v rotě bez dříve nutného kombinování několika rot v rotu jednu. Naopak však byl velkými početními stavy u jedné roty značně ztížen detailní výcvik jednotlivce a družstva a pro cvičení v praporu ať již s počty zvýšenými záložníky nebo normálními je třeba zase z normální roty tvořiti roty tři neb alespoň dvě.

2. Velitelský a cvičitelský sbor.

Tíha odpovědnosti za výcvik spočívá nyní takřka výhradně na veliteli normální roty. Vhodné řešení spoluúčasti obou velitelů rámcových rot při výcviku naráží na mnohé, teprve v praxi poznané obtíže. Třebaže je výcvik prováděn vždy v duchu platných předpisů, vyskytují se různé názory na postup stejného cíle; zde se právě

projevuje individualita každého velitele a je nemožno očekávat naprostou jednotnost i ve všech detailech postupu výcviku a v různých nuancích jeho provedení od tří, hodnotí a služebním zařazením sobě rovných důstojníků, z nichž každý má již dlouholeté zkušenosti a svou metodu výcviku. Není proto dobře možno, aby měl vždy jen velitel normální roty úplně vyhrazeno právo řízení výcviku. Vyskytly by se tu namnoze konečně i rozpory vyplývající ze služebního pořadí (ne-li i z hodnoty), byl-li by velitel normální roty služebně mladší než druzí velitelé rámcových rot. Naopak by nebylo zase spravedlivé a zdravé, kdyby velitelství normální roty bylo neustále na bedrách jednoho důstojníka služebně nejstaršího, zatím co by druzí velitelé rot po několik let spravovali jen rotu rámcovou. Lze konečně pochopiti, že velitel rámcové roty nemůže nikdy mítí tolik zájmu o výcvik příslušníků normální roty, jako by měl o příslušníky své vlastní roty. Dřívější tiché soupeřství rot naopak zvyšovalo určitě zájem a citizadostivost všech velitelů nižších stupňů, velitele rot v to čítajíc.

Zařazení velitele rámcové roty je všeobecně posuzováno jako méněcenné a pro předpokládanou menší zaměstnanost je pak velitelů menších rot používáno k různým úkonům, které je vzdalují výcviku, takže tento výcvik vlastně leží většinou jen na bedrách důstojníků normální roty, a praktická spoluúčast dvou zkušených důstojníků v každém praporu při výcviku mužstva je minimální.

Výchově cvičitelského sboru, hlavně poddůstojníkům, nemůže se velitel normální roty při všech svých starostech a velkém jich počtu věnovati tak, jak tomu bylo dříve. Nemůže již býti ani tím „otcem“ roty, který by znal důkladně všechny své podřízené. Ale nejen to, při vyčerpávající funkci, zatěžující jej zejména po stránce administrativní a z nedostatku času nemůže býti ani rádcem a učitelem svých mladších důstojníků při praktickém výcviku, což by dnes, kdy se náš sbor doplňuje mladšími druhy, postrádajícími válečných zkušeností, bylo jistě žádoucí.

Zavedením nynějšího systému ztratila pěchota v svých základních takticko-administrativních částech, rotách, onen takřka rodinný systém výchovy a soudržnosti, který se dříve tak osobitě projevoval a jistě dobře osvědčoval.

3. Obtíže hospodářsko-správní služby.

Zavedením systému jedné normální a dvou rámcových rot v praporu byla uvalena na normální rotu hospodářsko-správní agenda takového rozsahu, že její přesné a všestranné předpisům vyhovující zvládnutí je nemožné. Téměř veškerá činnost dřívějších tří pěších rot je nyní přenesena na rotu jednu. Cena dosažené tím výhody — částečná úspora personálů (písařů a řemeslníků) — je velmi problematická. Normovaný personál k řádnému zvládnutí všech hospodářských a správních prací naprosto nedostačuje. Chce-li velitel roty dodržeti příslušné předpisy pro službu hospodářsko-správní, je nucen stejně tento personál na vlastní odpovídání rozmnožiti; jinak nestačí rotní řemeslníci na včasné provádění oprav, následkem toho hospodaření s oděvem, s obuví a s výstrojem trpí. Rovněž tak i kancelářská práce při množství předepsaných hlášení, vedení různých záznamů, výkazů a p. vážne. Obojí tato činnost dosahuje pak vrcholné krize v době příchodu záložníků na cvičení ve zbraní.

Předpoklad kpt. gen. št. Rossmannitha nebyl splněn — normální rota musí i v těchto obdobích úplně sama prováděti celou hospodářsko-správní agendu. Bylo uváženo při zavádění nynějšího systému, co to znamená vystrojiti a obléknouti až přes tři sta záložníků, stravovati je a vésti příslušnou evidenci, se všemi předepsanými výkazy a evidenčními, propouštěcími a cestovními doklady, má-li rota kromě toho téměř dvě stě vlastních aktivních příslušníků? Kdy pak mají býti prováděny různé nutné práce spojené s vystrojením, vyzbrojením, ubytováním, stravováním, výplatou žoldu, evidencí a p., nemá-li tím trpěti výcvik?

Ve dnech příchodu záložníků pracuje se u normálních rot ve dne v noci, avšak přes to nemůže býti nikdy dosaženo tak vhodného a uspokojujícího výsledku, jako tomu bylo u dřívějších tří rot. Velitelé i hospodářsko-správní personál normálních rot jsou v těchto dnech zcela vyčerpáni, obdobná práce čeká je i ve dnech, kdy jsou záložníci propouštěni. Uvažme, že se podobné napětí opakuje třikrát až čtyřikrát do

roka, že se trvalým nahromaděním velkých zásob oděvu, výstroje a zbraní u rot ztěžuje nesmírně hospodaření a evidence těchto součástí, což není jistě řádnému vykonávání služby ani státnímu majetku prospěšné.

Nemalou nevýhodou nynějšího systému je rovněž to, že jen malému počtu velitelů rot i hospodářsko-správního personálu je dáвана možnost praktického školení ve službě hospodářsko-správní. Jaké důsledky mohou se pak projevit v mobilisaci nebo vůbec v době náhlé změny systému?

Jsem přesvědčen, že systém nyní zavedený je přímo škodlivý pohotovosti a vnitřní rovnocennosti všech složek pěších pluků naší armády.

Maje na zřeteli všechny nedostatky, které uvedl kpt. gen. št. Rossmanith a které jsem uvedl i sám, jakož i možnost praktické spoluúčasti několika velitelů a hospodářsko-správních orgánů při mírové činnosti, nemohu souhlasiti s konkrétním návrhem kpt. gen. št. Rossmanitha a dovoluji si předložit k úvaze nebo k diskusi návrh odlišný.

Doporučuji zrušit nynější systém jedné normální a dvou rámcových rot a naopak zavést dva normální polní prapory a jeden rámcový prapor. K tomuto rámcovému praporu by pak případly speciální úlohy výcviku, jako výcvik poddůstojníků, výcvik náhradní zálohy, event. různé vnitřní kursy u pluku pořádané a p. Konkrétně si představuji mírové uspořádání pluku takto:

Dva normální polní prapory o 3 pěších a jedné kulometné rotě, úplně administrativně vybavených, zahrnujících nováčky i staré mužstvo. Otázku odloučení starého mužstva od nováčků nepovažuji za účelně rozřešenu vytvořením zvláštní rot. Představoval bych si jeho provedení jen v odloučeném ubytování starého mužstva od nováčků v rámci jednotlivých rot a ve zvláštním, občas pro celý prapor soustředěném výcviku. K svému názoru docházím po těchto zkušenostech: mužstvo staršího ročníku je převážně zaměstnáno strážní službou — vytváří se tedy jeho soustředěním jakýsi „strážný oddíl“ nestejnorodé předběžné výchovy a výcviku. Velitel tohoto oddílu nezná většinu svých podřízených, k dispozici dostane obyčejně jen méně cenné poddůstojníky, nehodící se k výcviku nováčků — a proto je mu mnohdy těžko udržeti kázeň v oddílu, neboť již soustředění různých živlů, mnohdy z celého pluku, má za následek četné výstřelky nekázně.

Po stránce kázeňské i co do pokračování výcviku může dosíci jistě značnějších úspěchů velitel rot, který měl příležitost poznati své podřízené za dobu celého roku.

Odejde-li od rot všechno staré mužstvo, mívá to velmi často za následek, že nováčků je brzy používáno k různým nutným vnitřním pracím u rot, a tím jsou odnímání a vzdalování výcviku. Obdobně i vnitřní dozorčí službu u rot musejí vykonávat instruktoři, jichž je třeba na cvičišti. Při výcviku nováčků je občas třeba použití praktických ukázek výcviku menších oddílů nebo značkářů; pro tento účel by mohl velitel roty vhodně použití starého mužstva; nemá-li ho, musí použití instruktorů nebo nováčků, což je opět na újmu výcviku. Konečně po probrání výcviku jednotlivce, započítím výcviku družstva a příchodem doby, kdy počnou nováčci vykonávat strážní službu, je mnohdy v zájmu výcviku i služby žádoucí promísiti mužstvo obou služebních ročníků.

Postavením dvou normálních polních praporů uplatnilo by se prakticky 6 velitelů pěších rot s příslušným hospodářsko-správním personálem místo nynějších tří. Početní stav jednotlivých pěších rot by byl značně snížen, ale při tom by zůstal ještě přiměřený pro výcvik (asi 100 mužů) i odůvodněný pro hospodářsko-správní vedení rot. Třetí prapor pluku by byl rámcový — ovšem ne úplně bez praktického využití.

U tohoto praporu by obstarávala: jedna pěší rota — výcvik poddůstojníků pěších rot, kulometná rota — výcvik poddůstojníků kulometníků, jedna, nebo podle potřeby i dvě pěší rot — výcvik příslušníků náhradní zálohy.

V době, kdy by nebylo uvedeného výcviku neb jiného speciálního školení, které by bylo zásadně soustřeďováno u tohoto praporu, vypomáhali by důstojníci i ostatní personál podle potřeby, jako zastupováním při dovolených a pod, u druhých dvou praporů.

Velitelé rot i důstojníci a personál přidělený jim podle potřeby by byli vzhledem k svým důležitým funkcím náležitě zaměstnáni, neležel by na nich stín méně cenného zařazení a práce, jako se děje nyní velitelům rámcových rot. Mohli by koenečně zastávat i funkce společné pro celý pluk, jako jsou funkce důstojníka mravní a tělesné výchovy, důstojník řídící plynový výcvik a p.

Velitel praporu by byl pak velitelem uvedených poddůstojnických škol a řídil by výcvik náhradní zálohy.

Tento systém by ovšem musil být v jednotlivých plucích zaveden tak, aby nebylo potřeba význačných nebo nákladných změn v nynější dislokaci pěších pluků.

V době cvičení ve zbrani, kromě doby závěrečných cvičení, nebylo by třeba doplňovati rámcový prapor. Příchodem záložníků by mohlo být 6 pěších rot doplněno přibližně na válečný počet. Pro závěrečná cvičení nebo za mobilisace a p. byl by postaven třetí prapor v každém pluku tím, že by obě první rotý normálních praporů vyadily ze sebe po jedné úplné četě pro postavení první rotý rámcového praporu, obě druhé pro druhou, obě třetí pro třetí a obě kulometné pro kulometnou rotu rámcového praporu.

Tak by zachována byla stejnorodost rot dvou praporů a byl by utvořen poměrně rovnocenný prapor třetí, což považuji za vhodnější, než kdyby v podobném případě, při systému nyní zavedeném, bylo nutno nově organisovati pěších rot šest.

Štábní kapitán int. Josef Růžička:

Organisace přísunu a výbava proviantem a dopravními prostředky v německé armádě v poli.*)

Bohatých zkušeností, získaných ve válce světové ve všech oborech vojenského podnikání, použito bylo říšskou německou správou vojenskou v nových služebních předpisech, které v době poválečné byly vydány pro potřebu armády. Látka byla zpracována s důkladností Němcům vlastní. Otázce organisace přísunu proviantu k armádě v poli byla věnována obzvláštní pozornost a péče, neboť Němci právě v těchto nových předpisech vyzdvihují velký význam řádné výživy bojovníka a koně a kladou ji jako podmínku úspěchu.

Pokusím se podati stručně některá hlavní ustanovení nynějšího systému polní služby vyživovací, pokud se vztahují k mechanismu a organisaci přísunu proviantu k armádě v poli.

Podobně jako v každé jiné armádě tak i v armádě německé opatřují útvarý výživu buď ze země nebo přísunem z etapy a ze zázemí.

Velikou důležitost přikládají Němci účelnému a pokud možno nejhojnějšímu využití místních zdrojů, neboť tyto podporují značně operační volnost útvarů a činí je nezávislými od přísunů a zadních spojení. Předpisy pro polní službu ukládají každému veliteli povinnost využití především organisovanou exploataci pokud možno nejvíce zásob země (nákupy ve vlastní zemi, rekvisicemi a stravování u ubytovatele v zemi nepřátelské). Případnými přebytky zásob nesmí být plýtváno, nýbrž přebytky musejí být dány k dispozici intendancím, které je zajistí ve prospěch celku.

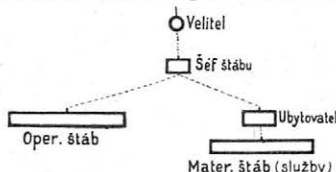
Být by byly zásoby země sebe hojnější, přece jen armáda o velkém početném stavu bude moci jen krátký čas žít ze země. Další zajištění výživy musí být provedeno řádnou organisací přísunu. Povaha a velikost operačního prostoru, způsob vedení války, síla armády a dopravních prostředků, jakož i železniční sítě budou mít značný vliv na jeho vybudování.

Prísun všech potřeb armády a správu etapy provádějí zvláštní orgány, kteří jsou podřízeni důstojníku štábu vyššího velitelství. Tento důstojník štábu, kterému podléhají všichni orgánové služby vyššího velitelství, jest nazýván u divise armádního sboru ubytovatel (Quartiermeister), u armádního velitelství vrchní ubytovatel (Oberquartiermeister). Ubytovatel jest podřízen náčelníku štábu.

*) Prameny: Führung und Gefecht der verbundenen Waffen. Berlin, 1923.

Ubytovatel samostatně nerozkazuje, nýbrž veškeré rozkazy, týkající se přísunu všech potřeb armády, vydává podle návrhu ubytovatele příslušné vyšší velitelství. V provedeném rozkazu mají ubytovatelé rozsáhlou samostatnost. V německé organizaci podléhají tudíž služby ubytovateli, který pak s ostatními důstojníky operativního oddělení jest podřízen prostřednictvím šéfa štábu veliteli vyššího velitelství.

Schematicky by byla znázorněna tato podřízenost takto:

Tímto systémem, kde veškerý personál vyššího velitelství podléhá skrze šéfa štábu veliteli vyšší jednotky, jest omezen styk velitele se službami jen na osobu šéfa štábu.

Přednostové služeb nejsou zde odbornými poradci velitele a nestýkají se přímo s velitelem, nýbrž jsou referenty ubytovatele. Velitel pracuje ve věcech operativních i materiálních jen se šéfem štábu, kterému přenechává vedení jak operačního tak i materiálního štábu.

Za řádný chod služeb a správu etapy odpovídá veliteli jak šéf štábu tak i ubytovatel. V organizaci německé vidíme naprosté podřízení služeb štábu, kde velitel přichází jen zřídka do situace, aby se bezprostředně zabýval řízením služeb.

Při tomto systému záleží mnoho na individuálních schopnostech přednosty té které služby, aby svými odbornými znalostmi dovedl si zajistiti ve svém oboru vedoucí postavení.

Přísun proviantu k armádě v poli děje se převážně po železnici a to pokud možno nejbližší k útvarům. Z konečné železniční stanice dopravuje se pak proviant a jiný materiál k útvarům prostředky, které má armáda k tomuto účelu k dispozici.

a) Přísun po železnici.

Velitel armády vyžádá si potřebu u vrchního velitelství v hlavním stanu, které přikáže některému proviantnímu skladu v zázemí, aby potřebu armádě odeslal.

Proviant, který byl nakoupen anebo vyroben v zázemí, jest shromažďován v zázemních proviantních skladech, odkud jsou vypravovány k armádě v poli 3 druhy jednotných vlaků as po 180 t. Jsou to zvláštní vlaky s moukou, ovšem a vlaky smíšené, které jsou řízeny na určité nádraží v blízkosti armády.

Toto sběrné nádraží armády, kde se sbírají, rozdělují a dále podle nutnosti k armádě instradují došlé transporty zásobovací, jest nazváno nádraží usměrňovací (Weiterleitungsstelle).

Někdy je nutno uskladniti buď na tomto nádraží aneb na nádražích v jeho blízkosti zásoby — pokud možno odděleně podle druhů —, a tak stane se z tohoto usměrňovacího nádraží jakési shromážděná zásob pro přísun k armádě (Nachschubsammelstelle).

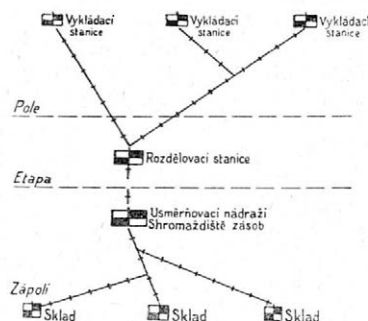
Toto shromážděné jest v zásadě rozlišováno od regulačního nádraží podle doktriny francouzské, neboť ono pouze zásoby uskládá, aby je dopravilo podle rozkazu ubytovatele (ve štábu vyššího velitelství) k armádě, kdežto na regulačním nádraží komisař potřebu proviantu opatřuje, zajišťuje a k armádě dopravuje.

Z tohoto usměrňovacího nádraží vypravují se pak transporty k armádě do stanice rozdělovací (Verteilungsbahnhof), které jest pokud možno na některém železničním uzlu v oblasti armády.

Z tohoto rozdělovacího nádraží řídí se zásobovací vlaky dále a to co nejbližší k útvarům na t. zv. vykládací stanici (Ausladebahnhofe). Tato vykládací nádraží jsou rozdělena zpravidla podle druhů zásob (střelivo, proviant, pohonné

látky a p.). Na tomto nádraží má divise své orgány, které jsou ve spojení s usměrňovacím nádražím, odkud se řídí přísun zásilek.

Schematicky znázorněn je přísun zásob železniční organizován takto:

b) Přísun proviantu od konečné železniční stanice k útvarům.

Zásoby, které dopraví železnice na vykládací nádraží, musí být dovezeny divisními, sborovými nebo armádními kolonami (Nachschubkolonnen) až do oblasti plukovních trénů, které pak je dovezou až k útvarům. Armády a sbory mají pro dopravu zásob k dispozici autokolony s užitkovou váhou 60 a 30 t a s denní výkonností 120 km při průměrné výkonnosti 9–10 km v hodině; divise mají divisní kolony s keňským potahem o 30 t užitkové váhy s průměrnou výkonností 5 km v hodině a s denní výkonností 25–30 km. Divisní kolony musí dovézt zásoby tak blízko k útvarům, aby plukovní proviantní vozy mohly se po provedeném odběru z výdejny zásob vrátit ještě též den k útvaru a to i tehdy, je-li útvar na pochodu. Tím jest umožněno armádě zásobovat útvary hladce až na vzdálenost 160 km od vykládací stanice.

Armádních a sborových zásobovacích kolon jest používáno jen v případech na prosté nutnosti, kdy není možno posunouti vykládací stanici železniční ke trupě tak blízko, aby byl zajištěn hladký přísun zásobnin do divisních kolon.

Ježto pak naložení armádních zásobovacích kolon neodpovídá požadavkům útvarů, stane se jen velmi zřídka, aby tyto kolony vydávaly proviant přímo plukovním trénům.

Podobně i divisní kolony nemohou zpravidla vydávat proviant přímo na proviantní vozy útvarů a jest nutno, aby náklad divisní kolony byl nejprve složen podle jednotlivých druhů proviantu a pak teprve mohou proviantní vozy útvarů proviant odebírat. Tato místa, kde proviantní vozy útvarů odebírají potřebné zásoby z divisních kolon, nazývají se výdejnami (Ausgabestellen).

Při velkých vzdálenostech mezi vykládacím nádražím a výdejnami zásob pro plukovní trén jsou včleněna překladiště, kde armádní automobilové zásobovací kolony překládají zásoby na divisní zásobovací kolony, které je dopravují k výdejnám.

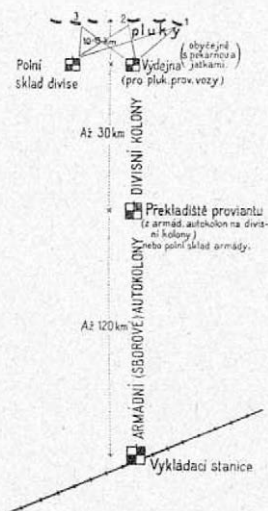
Je-li možno, aby útvary odebíraly přímo ze zásob vykládacího nádraží, není třeba pak ani překladišť, ani výdejen.

Učlenění přísunu zásob k útvarům opírá se tudíž o svoji základnu na vykládací železniční stanici.

Podle průběhu válečných operací může armáda zřídit v blízkosti konečné vykládací stanice, sklady se zásobami, které byly dovezeny ze zázemí aneb opatřeny na místě. Podobně i každé vyšší velitelství musí hledět k tomu, aby přebytky proviantu, nacházející se v oblasti vyššího velitelství, byly včas zachyceny a uloženy v polních skladech tak daleko za frontou, aby divisní kolony jich mohly jednodenním pochodem snadno dosáhnouti.

Postavení zvláštních skladů v oblasti armády jest **obezřetným opatřením** pro případ, že by byla přerušena doprava železniční. Železnice jest životní nerv každé armády a jeho přerušení ohrožuje armádu na místě nejcitlivějším. Pro tyto nepředvídané případy zajišťuje se intendant divise tím, že si zřídí ve své oblasti malé polní proviantní sklady.

Schematicky byl by znázorněn přísun proviantu od konečné železniční vykládací stanice k útvarům takto:

c) Výbava proviantem a dopravními prostředky.

Orgány, které řídí polní službu vyživovací, mají povinnost učiniti aneb navrhnouti taková opatření, aby útvarům byly dovezeny závčas dostatečné zásoby pro výživu. Avšak nejenom vyšší velitelství, nýbrž i každý velitel bez ohledu na služební postavení musí se postarati o řádnou výživu svých oddílů.

V případech, kdy řádné zásobování útvarů proviantem naráží na obtíže, musí býti snahou všech velitelů opatřiti útvarům alespoň chléb.

Útvary odebirají potřebné součástky polní stravní dávky buď ze zásob operační oblasti aneb z prostředků, které jim byly přisunuty ze zázemí nebo z etapy.

Ve válce pohyblivé stravuje se vojsko z polních kuchyní. Ve vhodných případech možno dáti vyživovati vojsko ubytovatelem (Quartierverpflegung).

Místních zdrojů v ubytovacím prostoru musí býti využito především k doplnění náležitosti polní stravní dávky, a to tak, že se jimi doplní zásoby plukovních proviantních vozů.

Přebytečných zásob užije se k doplnění polních skladů. Tím je zdůrazněna povinnost využití co nejvíce zásob země k výživě armády a omezení přísunu zásob zezadu na potřebu nejnnutnější.

Nejracionálnější využití všech zásob země pro výživu vojska dává velitelům úplnou volnost pro operace, neboť nejsou vázáni na nejistý přísun proviantu zezadu, a odlehčuje značně intendanturám, neboť tyto jsou zbaveny starosti, jak opatřiti útvarům každodenně celou potřebu proviantu. Na proviantním voze (2 pro setninu) vezou útvary jednu dávku potravin a 1 dávku krmiva, dále 3 dávky čaje, jakož i nářadí pro porážku dobytka. Proviantní vozy slouží jako dopravní prostředek při využití místních zdrojů v nástupním prostoru a v mechanismu přísunu proviantu jsou prvním článkem široce rozvětvené sítě zásobovací, neboť spojují útvary s výdejními provianty. Použití proviantních vozů řídí velitel útvarů.

U pěchoty, jezdeckva, dělostřelectva a zákopníků určen jest u každého praporu

(oddílů atd.) jeden proviantní vůz jako vůz markytánský, kde má mužstvo možnost nakoupiti si různé menší potřeby (salám, sardinky, kuřivo, psací potřeby a j.).

Doplnění markytánských vozů obstarává podle potřeby vojenská správa, ovšem za hotové.

Použití dvou souprav proviantních vozů u seřadiny je odůvodněno tím, že jeden proviantní vůz má být plný stále u útvaru, zatím co druhý odebírá u výdejny. Jelikož pak intendantury přisunou svými prostředky proviant až do blízkosti útvaru a proviantní vozy dojíždějí nazpět k odběru jen na vzdálenost 10—15 km, mohou Němci označiti jednu část svých proviantních vozů jako plné, druhou pak jako prázdné proviantní vozy.

Odběr potravin od výdejen je značně zjednodušen tím, že útvary neodebírají u výdejen schematicky každodenně jednodenní potřebu všech součástí stravy, nýbrž jen to, čeho se jim ze zásob země právě nedostává a čeho si nebudou moci jinak opatřiti.

Pro výkonnou službu vyživovací jsou u pluků proviantní důstojníci (Verpflegungsoffiziere), kteří nakupují a odebírají veškerý proviant pro útvar, řídí porážení jatečního dobytka jakož i pečení chleba a dozírají na hospodaření markytánství.

Mimo jednu polní dávku, kterou vezou na proviantních vozech, mají útvary pro případ nejvyšší nouze 3 železné dávky potravin (naše záložní dávky) a 1—3 železné dávky krmiva.

Z železných dávek potravin má muž u sebe 2 dávky, a 1 jest na polní kuchyni.

Druhým článkem v mechanismu zásobování útvarů přisunem jsou divisní (sborové, armádní) kolony, které spojují proviantní vozy útvarů a výdejn s polními proviantními sklady a překladišti.

V pohybné válce vydávají divisní kolony proviant plukovním proviantním vozům ve výdejnách (Ausgabestellen), které postaví a řídí divisní intendant.

Při volbě vhodného místa pro výdejnu musí býti hleděno k tomu, aby:

1. výdejnu bylo možno snadno nalézt, zvláště v noci, a aby byla postavena pokud možno stranou velkých silnic (rušení pochodových proudů),
2. měla oddělený příjezd a odjezd pro vykládající a odebírající vozy,
3. bylo zabráněno vstřícné jízdě, křižování a předjíždění povozů,
4. půda, kde jest zřízena výdejna, byla dosti tvrdá pro povozy, které by byly nuceny vybočiti k odběru ze silnice; pro automobily nutno zříditi pevný příjezd,
5. potraviny byly chráněny proti povětrnosti a celá výdejna byla vhodně chráněna proti útokům letadel.

Pro vykládání proviantu z divisních kolon mají výdejn pracovní oddíly, které mohou jednu divisní kolonu vyložit za 1—2 hodiny.

Proviant jest uložen podle druhů tak, aby byl usnadněn odběr proviantním vozům pluků.

Třetí článek zásobování armády přisunem tvoří polní proviantní sklady. Tyto zřizuje intendant divise (sboru, armády) buď ze zásob země nebo ze zásob přisunutých.

Útvary odebírají z polních proviantních skladů zpravidla jen při delším klidu zbraní, kdy polní sklady jsou v jejich blízkosti.

d) Chléb a maso.

Chléb, nejdůležitější to součástka proviantu, jest vyráběn u každé divise pekárenskou kolonou, neboť opatřiti chléb pro potřebu armády u obyvatel jest vešce obtížné.

Každá pekárenská kolona má 10 polních pojízdných pecí, které mohou denně vyrobiti 19.000 dávek po 750 g.

Pochoduje-li pekárna denně průměrně 20 km (4—5 hodin), může vyrobiti při 14hodinové pracovní době 11.000 dávek chleba.

V případech, kdy musí pekárenská kolona následovati útvary na rychlém pochodu, převezou se polní peci s příslušenstvím za útvary automobily, koně a ostatní

povozy následují pak pochodem. Rychlost automobilů, které dopravují pekárenskou kolonu, nesmí přesahovati 8 km v hodině, jinak by byly peci poškozeny.

Chléb vydáván jest útvarům obyčejně v divišní výdejně zároveň s ostatním proviantem.

Daleko snadněji lze útvary zaopatřovati masem, které si musí útvary — pokud jen možno — opatřiti vlastními prostředky. Jen v případech, kdy nelze opatřiti jatečný dobytek z místních zdrojů, odebírají útvary maso z divišních jatek, které jsou obyčejně v blízkosti výdejny proviantu.

Z á v ě r.

Při studiu zásad platných pro organizaci přísunu v armádě německé seznáme, že tento systém německý se v zásadách neliší od naší doktriny zásobovací.

a) Mechanismus přísunu proviantu v německé armádě opírá se o svoji základnu, t. j. železnici, od které pak vojenské správní úřady mají možnost dopravními prostředky přisunouti útvarům proviant až do oblasti plukovních trénů (až na 170 km od železnice).

Článek 796 služ. předpisu „Führung und Gefecht der verbundenen Waffen“ ukládá intendanturám povinnost zaříditi výdejny proviantu tak blízko u trupy, aby plukovní trény mohly i při pochodu útvaru vrátiti se nejvýše jednodenním pochodem zpět ke pluku (tudíž na vzdálenost 10—15 km).

Tato organizace vylučuje zpravidla několikadenní zpáteční pochody plukovních trénů k výdejnám proviantu, zvyšuje operační volnost velitelů a zajišťuje pravidelný přísun proviantu až ke trupě. Tímto systémem jest uplatněna zásada co nejdále kupředu posunuté centralisace zásobování.

b) Ve vojsku německém není stanovena zásada každodenního automatického přísunu jedné dávky proviantu útvarům z polních útavů proviantních (výdejen), nýbrž předpis ukládá všem velitelům povinnost žítí, pokud jen možno, co nejdále ze zásob země. Tím ulehčen jest značně chod služby vyživovací, neboť útvary odebírají jen to, čeho nemohou obdržeti ze země.

Přebytky zásob shromážděné v oblasti divise ze zásob země nebo přivezené ze zázemí uskládá německá divišní intendatura v polních skladech proviantu, odkud doplňuje těmito podle potřeby plukovní proviantní vozy nebo divišní kolony.

c) Ponechání polních pekáren pokud možno nejdále v provozu na jednom místě, jakož i jich rychlá doprava automobily za postupující divise ukazuje, že Němci dovedli využití a oceniti výhody motorisace pekárenských kolon při rychlém postupu vojsk, totiž tehdy, kdy nedostatek chleba jest u trupy nejvíce pocíťován.

Od naší doktriny odlišný názor mají Němci jen pokud jde o záložní dávky proviantu.

Za války světové měla německá setnina pro každého muže 3 železné (záložní) dávky proviantu, z nichž 2 měl muž u sebe a 1 byla na polní kuchyni.

Nové, podle zkušeností světové války vydané předpisy pro polní službu nemění ničeho ani na výměře této železné výbavy proviantem ani na způsobu jejího uložení.

Jiná odchylka od našich názorů týká se způsobu podřízenosti služeb. V německé armádě je předvídan úřad ubytovatele, kterému jsou služby podřízeny, kdežto u nás jsou podřízeny veliteli. Avšak i u nás bude velitel sám disponovati službami přímo jen velmi zřídka, neboť přenechá tuto činnost podle platných předpisů náčelníku štábu nebo přednostovi 4. oddělení, který pak v praxi bude konati stejnou službu jako německý ubytovatel.

Z tohoto krátkého přehledu o organizaci přísunu a o výbavě proviantem u německé armády vidíme, že Němci mají svůj systém zásobovací, který jest jednoduchý a velice pružný a dá se uplatniti dokonale jak ve válce posíční, tak obzvláště i ve válce pohyblivé.

Kapitán Karel Vaněk:

Reorganisace vojska v Portugalsku.

Ministerio de la Guerra je složeno takto: „El Gabinete del Ministro“, čtyři sekční oddělení, nejvyšší inspektorát vojenské administrativy, nejvyšší rada národní obrany, nejvyšší rada pro mobilisaci civilního průmyslu a komise pro nákup mobilizačního materiálu.

Pro generály se ustanovuje nová hodnost mezi plukovníkem a generálem, nazvaná „brigadier“. Je to nová hodnost, funkce brigádníka existovala ovšem již dříve.

Území republiky je rozděleno na pevnině na čtyři vojenské oblasti, mimo území hlavního města, jež tvoří samostatné „el Gobierno militar de Lisboa“, právě tak jako samostatné „el Gobierno militar de las Azores“ a jiné „de Madeira“. Každá z řečených čtyř oblastí a z tří guvernementů je rozdělena na různý počet doplňovacích okresů, jichž je celkem 25.

Vojenská služba bude povinná pro všechny státní příslušníky od 17. do 48. roku věku, tedy celkem 31 let, a to: 4 léta v aktivním vojsku, z toho 1 rok presenční služby, 16 let v t. zv. „aktivní“ záloze. — V záloze „teritoriální“ 8 let. — A konečně tři léta, t. j. od 17. do 20. roku věku v „doplňovací záloze“ (reserva de reclutamiento), v které budou mladíci konati brannou přípravu.

Výcviková střediska jsou: Centrální škola pro seržanty. Škola pro záložní důstojníky a důstojníky milice. Školy pro zdravotnictví, veterinářskou službu, letecká a automobilní škola, praktické školy pro pěchotu, jezdecko, dělostřelecko, technická vojska a vojenskou administrativu. Centrální škola pro aktivní důstojníky. Informační kursy pro vyšší velitele. Kurs pro výchovu důstojníků generálního štábu a j.

Vojenský průmysl je tento: Továrna na válečný materiál, chemická továrna a továrna na střelný prach. Dílny na automobilní materiál. Dílny na výstroj a obuv. Ústřední armádní lékárna a j.

RÚZNÉ ZPRÁVY

Rekordní jízda. Jednoho večera v létě 1869 došel do ležení Harney písemný rozkaz, jenž měl býti co nejrychleji poslán veliteli ležení Warner. Poručík Roe 1. jezd. pluku převzal dopis a vydal se v 8 hod. večer na cestu, jsa doprovázen jedním poddůstojníkem a jedním vojínem. Koně nesli dvě denní dávky a pytlík s ovsem. Ležení byla spojena neumělou cestou, povstala ježděním vozů. — Prvních 40 km vedlo údolím Stříbrné řeky. Pak následovalo 64—80 km sopečné skalnaté krajiny, nato 64—80 km pouště s alkalickou vodou a houštím šálvěje, konečně 48 km hor. Nikde nebylo lidských obydlí.

Těchto 232 km ujel Roe se svým doprovodem za 24 hodin. Jeli skoro stále klusem. Dorazili do ležení Warner zdraví. Z koní byli dva další jízdy schopní a bylo jich po jednodenním odpočinku použito k návratu do ležení Harney. Třetí kůň (vojínův) byl otláčen. Ani jezdci ani koně nekonali

před tím zvláštní training. (Cavalry Journal, Spoj. státy, duben 1927.)

Nová výměra krmiva v armádě Spojených států. 1. červencem 1927 stanoveny tyto denní dávky:

	1. V posádce:			
	Pro koně		Pro malé lehké tažné mezky	
	kg	kg	kg	kg
zrní . . .	2'6	3'7	4'67	3'—
sena . . .	5'2	5'2	5'6	5'2
slámy . . .	1'87	1'87	1'87	1'87
	2. V poli:			
	Pro koně		Pro malé lehké tažné mezky	
	kg	kg	kg	kg
zrní . . .	3'36	4'48	5'2	3'73
sena . . .	5'2	5'2	5'6	5'2

Čištění koně strojem. V armádě Spojených států se zkoušejí stroje na čištění koní. Hlavní výhody: úspora času a námahy, důkladné čištění. —